

på grund af sygdom efterhånden får foretaget transplantationer på alle dele af kroppen – benet, armen, tarmene, hjertet og hjernen, og et lignende spørgsmål får man lyst til at stille sig selv, når man fra sidelinjen følger med i forskningen inden for xenotransplantation, som er overførsel af organer og væv fra dyr til mennesker.

På den ene side giver xenotransplantation store forhåbninger om, at man vil kunne løse problemet med mangel på menneskelige organer. Men på den anden side rummer xenotransplantation en lang række problemstillinger, både faglige, sundhedsmæssige og etiske, som vi er nødt til at tage stilling til.

I Danmark forskes der allerede i at genmanipulere dyr, og mindre overflytning af væv fra dyr til mennesker finder allerede sted, f.eks. transplantation af hud, hornhinder, hjerteklapper osv. Men forskerne savner stadig sikker viden om den risiko, der er forbundet med overførsel af organer fra dyr til mennesker. Der er risiko for at overføre sygdomme, f.eks. gennem vira, som ikke gør dyrene syge, men kan udvikle nye epidemiske sygdomme hos mennesker. Udviklingen af hiv er et skræmmende eksempel på en virus, der er vandret fra dyr til mennesker, og et andet eksempel er den spanske syge i 1918-19, som dræbte 20 millioner mennesker. I nyere tid har der været et tilfælde i Malaysia, hvor over 100 mennesker døde af en virus fra svin samt et tilfælde af virus i Australien. Begge steder blev virus overført fra svin til mennesker, uden at man kendte til disse vira i forvejen.

Der er god grund til at være ydmyg med hensyn til den viden, som mennesker foreløbig er i besiddelse af om risici vedrørende xenotransplantation, skriver Louise Chapman, som er i Center for Disease Control and Prevention i USA. Hun arbejder også i WHO med dette spørgsmål, og hun tilføjer, at der er behov for en etisk analyse, som tager højde for både viden og ikkeviden om emnet. Også forskeren Robin Weiss, som er professor ved University College i London, gør opmærksom på, at mennesker, der får xenotransplantation, ikke er ene om at bære risikoen. Den skal bæres af mange flere – i princippet af hele menneskeheden – og det kan være vanskeligt at acceptere, at denne risiko er værd at løbe.

Ud over de sundhedsmæssige risici knytter der sig fundamentale etiske overvejelser til den nye form for transplantation, og ønsker vi at få dyreorganer ind i en menneskekrop? Bryder vi os om tanken om at gå rundt med et abehjerte

eller en svinenyre? Eller kan det sidestilles med at spise flæsketeg og hjerter i flødesovs? Eller med at have en benprotese eller en plastfyldning i tanden?

Xenotransplantation hvirvler os ind i et minefelt af eksistentielle spørgsmål. Er vi mennesker skabt som noget helt særligt, eller skal vi blot acceptere, at videnskaben gør vores krop til et objekt, en ting, der kan manipuleres med?

Med Seebergs ord: »Hvornår er jeg overhovedet mig selv mere?«

Teknikken i forbindelse med xenotransplantation indebærer, at menneskegener overføres til dyr, og at dyrs organer flyttes til mennesker. Dermed overskrides grænserne mellem dyr og mennesker på en sådan måde, at hidtidig udnyttelse af dyr som leverandører af beklædning og mad slet ikke kan sammenlignes med denne nye sammenblanding af dyr og mennesker som biologiske systemer.

Arterne på jorden kan forstås som udtryk for en fint tilpasset økologisk balance, og man kan desuden sige, at grænserne mellem arterne grundlæggende må være udtryk for Skaberens vilje med livet. Spørgsmålet bliver så, om vi har ret til at overskride disse grænser på den måde, som det tænkes gjort i forbindelse med xenotransplantation, og også disse livs- og menneskesynsspørgsmål skal diskuteres i forbindelse med xenotransplantation.

Vi mener derfor, at der skal sættes en stopper for xenotransplantation, indtil der foreligger en folketingsbeslutning, og på baggrund heraf skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

- »Forsøg og behandling med xenotransplantation fra dyr til mennesker må ikke tages i anvendelse, uden at der er taget stilling til det fra Folketinget, uden at der åbnes adgang hertil fra de centrale sundhedsmyndigheder, og før der er taget stilling til de faglige og etiske problemer, der rejser sig i forbindelse med disse teknikker.
- En tilladelse bør bygge på, at der foreligger tilstrækkelig sikring mod de risici, der er forbundet med transplantation fra dyr til mennesker, samt at der er foretaget en grundig analyse af kendte og mulige forudseelige aspekter.
- Det bør tillige sikres, at xenotransplantation ikke indebærer lidelse for de involverede dyr.